

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Unsko - sanski kanton
OPĆINA KLJUČ
OPĆINSKI NAČELNIK
Služba za finansije i trezor

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Una - Sana canton
MUNICIPALITY OF KLJUC
MAYOR OF MUNICIPALITY

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE KLJUČ
ZA PERIOD 2024. - 2026. GODINE

Ključ, juni 2023. godine

Adresa: OPĆINA KLJUČ, 79280 KLJUČ, ul. Branilaca BiH 78
Telefon: 00387(0)37 662-054,661-100, Fax: 661-104,
e-mail: opcinakljuc.nacelnik@gmail.com

Na osnovu članova 16, 17 i 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 44/18, 11/19, 99/19 i 25/22), Općinski načelnik donosi

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE KLJUČ ZA PERIOD 2024.- 2026. GODINA

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 44/18, 11/19, 99/19 i 25/22) pripremljen je Dokument okvirnog budžeta Općine Ključ za period 2024-2026. godina (DOB) koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za naredne tri godine i predstavlja preliminarni Nacrt budžeta Općine Ključ za 2024. godinu sa početnim projekcijama budžeta za 2025. i 2026. godinu.

Moderni proces srednjoročnog planiranja budžeta je proces koji ima jasno definiran budžetski kalendar i raspodjelu odgovornosti, jasnu fiskalnu strategiju zasnovanu na raspoloživim resursima, raspodjelu ograničenih resursa na najvažnije ekonomske i socijalne prioritete, efikasnije i djelotvornije korištenje resursa, transparentnost i odgovornost politike, programa i procesa prilikom donošenja odluka, tokom ciklusa planiranja budžeta.

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine pripremljen je dokument Smjernice i ciljevi fiskalne politike za period 2024.-2026. godine što ima za cilj projekciju prihoda i primitaka, rashoda i izdataka za pripremu budžeta fiskalne 2024. godine, a pri njihovoj izradi korištene su srednjoročne projekcije, godišnje procjene prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka. Ovaj dokument treba da odražava uticaj svih aktuelnih procesa iz okruženja, sa aspekta mogućeg uticaja na fiskalni kapacitet općine Ključ, kao i da poboljša koordinaciju između Načelnika i potrošačkih jedinica, kao i drugih korisnika budžetskih sredstava, u 2024. godini. Pored navedenog Smjernice i ciljevi fiskalne politike općine Ključ za 2024. godinu definišu i početna budžetska ograničenja za korisnike budžeta. Smjernice su dokument koji određuje finansijsku stranu općine u godini za koju se donose, ali i za godine koje slijede.

Svrha smjernica je da ukaže na početne stavove za iduću godinu i budžetske prioritete u idućim godinama sa naglaskom da prijedlog budžeta može biti drugačiji, jer se mora uzeti u obzir niz faktora koji mogu uticati na određene situacije u razdoblju formulacije prijedloga budžeta. Smjernice imaju karakter preporuka za primjenu politika i strateških dokumenata prilikom planiranja budžeta i DOB-a, a cilj im je da osiguraju realan, sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda i izdataka, čime se postiže provođenje sveukupnih aktivnosti u koncipiranju uravnoteženog okvira prihoda i primitaka, rashoda i izdataka.

Služba za finansije i trezor općine Ključ, predlaže Općinskom načelniku da razmotri i usvoji Dokument okvirnog budžeta općine Ključ za period 2024.- 2026. godina kao osnov za pripremu, planiranje i izradu budžeta općine Ključ za fiskalnu 2024. godinu.

Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike u Federaciji BiH

Vlada Federacije BiH usvojila je Program ekonomskih reformi Federacije Bosne i Hercegovine za 2023-2025. godinu (PER FBiH). Program će biti dostavljen Direkciji za ekonomsko planiranje BiH, kao koordinirajućoj instituciji na nivou BiH zaduženoj za izradu Programa ekonomskih reformi BiH za 2023-2025. godinu.

Program ekonomskih reformi sadrži srednjoročni makroekonomski i okvir fiskalne politike, te sveobuhvatan program strukturalnih reformi s ciljem poboljšanja rasta i konkurentnosti zemlje. Evropska komisija je dostavila „Smjernice za Programe ekonomskih reformi“ koje sadrže osnovne principe za izradu PER-a, a s ciljem da dostavljene informacije budu uporedive sa programima drugih zemalja. PER Federacije BiH 2023 - 2025. godina slijedi strukturu dokumenta na državnom nivou i sastoji se od pet poglavlja, a to su sveukupni okvir i ciljevi politika, zatim makroekonomski i fiskalni okvir, te prioriteti strukturalnih reformi, kao i prilog sa tabelarnim pregledima.

PER FBiH je pripremljen uzimajući u obzir strateške dokumente i definirane strateške pravce za period 2023 - 2025. godina. Ključne smjernice i ciljeve za PER FBiH daju Ekonomska politika Vlade FBiH za period 2022-2024. godina, Strategija razvoja FBiH 2021-2027., važeće sektorske strategije, kao i prioritetno definirani projekti za dalje usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU. Potom očuvanje makroekonomske stabilnosti i jačanje fiskalne discipline, strukturne reforme, te rad na evroatlanskim integracijama, kao i prethodni PER FBiH za period 2022-2024. godina.

S ciljem stabilizacije privrede i oporavka od posljedica uzrokovanih globalnim krizama, Vlada Federacije BiH u narednom periodu namjerava poduzeti mjere koje se odnose na ciljano usmjeravanje javnih rashoda na najranjivije kategorije društva, odnosno unaprijeđenje sistema socijalne zaštite, te osiguranje pomoći i redovnu isplatu penzija, naknada za borbe, civilne invalide, nezaposlene osobe, raseljena lica i povratnike. Također, putem ekonomskog modela slobodnih zona, cilj je povećati direktna strana ulaganja, te osigurati rast domaćih ulaganja kroz fiskalnu disciplinu i kontrolu javnih rashoda, a čime se stvara pozitivan utjecaj na cjelokupan privredni rast i razvoj. Mjere se, između ostalog, odnose i na povećanje efikasnosti tržišta rada, putem realizacije programa i mjera aktivnih i pasivnih politika, te stvaranja uslova za rast stope zaposlenosti. Putem pojednostavljivanja procedura za poduzetnike i privredne subjekte planirano je stvaranje pozitivnog poslovnog okruženja i podizanju konkurentnosti, kao i poticanje razvoja poduzetništva koje stavlja u fokus održivi ekonomski rast, a podrazumijeva pametno upravljanje prirodnim resursima uz korištenje čiste energije. Također, mjere uključuju i investiranje kapitalnih transfera u saobraćajnu infrastrukturu radi stvaranja novih razvojnih mogućnosti u ovoj oblasti, a što će imati pozitivan efekat na kompletnu privredu.

Strukturne reforme u narednom trogodišnjem periodu uključuju 13 oblasti sa jasno definiranim reformskim mjerama koje se namjeravaju provesti, a odnose se na:

- upravljanje javnim finansijama koje ima za cilj poboljšati proces planiranja budžeta u Federaciji BiH što će omogućiti veći učinak utroška javnih

sredstava, bolji nadzor nad istima, te transparentnost u upravljanju javnim finansijama;

- zelena tranzicija koja obuhvata prelazak ka zelenoj i kružnoj tranziciji i uspostavu ekonomskih instrumenata u oblasti okoliša i upravljanja posebnim kategorijama otpada;
- digitalna transformacija industrije, malih i srednjih poduzeća s ciljem jačanja konkurentnosti istih;
- poslovno okruženje i smanjenje neformalne ekonomije kroz restrukturiranje poreznog opterećenja i rasterećenja oporezivanja rada i smanjenja parafiskalnih opterećenja, stvaranje povoljnijeg poslovnog ambijenta za osnivanje i razvoj subjekata male privrede i podršku razvoju poduzetničke infrastrukture;
- istraživanje, razvoj i inovacije;
- reforme ekonomske integracije;
- reforme tržišta energije i transporta;
- unaprijeđenje konkurentnosti poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, te podrška razvoju poduzetništva u sektoru turizma i ugostiteljstva;
- unaprijeđenje povezanosti obrazovanja i tržišta rada i jačanje pristupa i kvaliteta obrazovanja;
- povećanje efikasnosti sistema tržišta rada kroz usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa evropskim i institucionalno jačanje zavoda za zapošljavanje putem unaprijeđenja usluga korisnicima;
- unaprijeđenje sistema socijalne zaštite i inkluzija i
- jačanje upravljanja i finansijske održivosti zdravstvenog sistema u Federaciji BiH.

Program ekonomskih reformi za period 2023. – 2025. godine kreiran je u skladu sa važnim događajima kako unutar BiH tako i u međunarodnom okruženju. Izlazak iz krize prouzrokovane pandemijom i provedeni izbori u BiH dali su naznake jednog mirnijeg perioda u kojem će se posvetiti održivom ekonomskom razvoju i rješavanju zaostalih obaveza na putu prema EU. Međutim, Ruska agresija na Ukrajinu uzrokovala je prelijevanje jedne krize u drugu i sve se odrazilo na globalno međunarodno okruženje, te i na Bosnu i Hercegovinu već opterećenu unutrašnjim previranjima. Rastuća inflacija i energetska kriza imaju dodatan negativan utjecaj i izazov su kreatorima ekonomskih politika u zemlji.

U uslovima rastuće neizvjesnosti, fiskalna i monetarna politika imaju važnu ulogu. Provedba mjera fiskalne politike bila je ključna za oporavak od Covid-19 krize i rast u prethodnom periodu gdje su izvoz i privatna potrošnja bili glavni pokretači rasta. U narednom programskom periodu očekuje se umjeren rast BDP-a do 3% uz potporu provedbi strukturnih reformi.

Projekcije makroekonomskih pokazatelja

Na osnovu raspoloživih podataka nacionalnih računa za prva tri kvartala i kratkoročnih statističkih pokazatelja za četvrti kvartal, Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP) procjenjuje da je Bosna i Hercegovina u 2022. godini zabilježila realni rast BDP-a od 3,7%, dok je nominalna stopa rasta iznosila 11,7% u odnosu na prethodnu godinu. Prema projekcijama DEP-a, u BiH se očekuje realni ekonomski rast od 2,0% u 2023., 2,7% u 2024., 3,0% u 2025. te 3,3% u 2026. godini.

U 2022. godini je ostvaren godišnji rast prihoda od indirektnih poreza od 13,1% i rekordna nominalna naplata od osnivanja UNO u iznosu od 7,83 mlrd KM. U 2023. godini su nastavljeni pozitivni trendovi u naplati indirektnih poreza iz 2022. godine, ali sa skromnijim efektima u smislu naplate dodatnih prihoda. U prvom kvartalu 2023. ostvaren rast prihoda od indirektnih poreza od 6,8%. To je, ujedno, najniža stopa kvartalnog rasta u proteklih osam kvartala. Primjetan je silazni trend kvartalnih stopa rasta, kao posljedica rasta statističke osnovice za usporedbu i usporavanja neto naplate u apsolutnom iznosu.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza

U prvom kvartalu 2023. godine ostvarena je stopa rasta neto prihoda od indirektnih poreza od 6,8% u odnosu na isto razdoblje 2022. godine. Prema projekcijama DEP-a, očekuje se nominalni rast BDP-a od 6,4% u 2023. godini. Imajući u vidu da stopa rasta prihoda u prvom kvartalu 2023. godine dijelom proizilazi iz specifičnosti u statističkoj osnovici za usporedbu, te uzimajući u obzir ogromne nepoznanice u pogledu dešavanja u Ukrajini, projektirana stopa rasta prihoda od indirektnih poreza za 2023. godinu je nešto niža od tromjesečne stope rasta i iznosi 4,2%. Projektirane stope rasta neto prihoda od indirektnih poreza za 2024., 2025. i 2026. godinu iznose 4,5%, 3,7% i 3,9%, respektivno. Projekcija prihoda u navedenom razdoblju zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, istorijskoj sezonskoj šemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2023. godinu.

Postoje značajni rizici za ostvarenje projekcija prihoda od indirektnih poreza zbog ogromnih nepoznanica u pogledu dešavanja u Ukrajini. Ostvarenje projektirane visine prihoda od indirektnih poreza u razdoblju 2023-2026 je podložno sljedećim rizicima: svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza temelje se na projekcijama makroekonomskih pokazatelja DEP-a iz marta 2023. godine, a uzimaju u obzir trendove naplate indirektnih poreza, te tekuće vladine politike u oblasti indirektnog oporezivanja.

Projekcija rasta BDP-a, po posljednjim projekcijama Direkcije za ekonomsko planiranje za period 2023-2026 godina

	Zvanični podaci	Projekcija				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Nominalni rast	12,6	11,7	6,4	5,2	5,6	5,6
Realni rast	7,6	3,7	2,0	2,7	3,0	3,3

Na osnovu raspoloživih podataka nacionalnih računa za prva tri kvartala i kratkoročnih statističkih pokazatelja za četvrti kvartal, DEP procjenjuje da je Bosna i

Hercegovina u 2022. godini zabilježila realni rast BDP-a od 3,7%, dok je nominalna stopa rasta iznosila 11,7% u odnosu na prethodnu godinu. Domaća tražnja, kroz povećanje finalne potrošnje i investicija, predstavljala je ključno uporište ekonomskog rasta. Ono što je obilježilo 2022. godinu u ekonomskom smislu, kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu, jesu svakako pojačani inflatorni pritisci i izrazito visoke stope rasta cijena roba i usluga. Prema podacima Agencije za statistiku BiH, u 2022. godini je u prosjeku zabilježen rast cijena od 14,0% u odnosu na prethodnu godinu.

Projekcije za razdoblje 2023-2026 godina

U posljednjem DEP-ovom dokumentu makroekonomskih projekcija se napominje da važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u narednom razdoblju, pored internih dinamika, predstavljaju i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU. DEP-ove projekcije makroekonomskih pokazatelja zasnivaju se na zimskim projekcijama Evropske komisije iz februara 2023. godine, kao i na posljednje objave referentnih međunarodnih institucija u svijetu kao što su Međunarodni Monetarni Fond i Svjetska Banka. Prema projekcijama DEP-a, u BiH se očekuje realni ekonomski rast od 2,0% u 2023., 2,7% u 2024., 3,0% u 2025. te 3,3% u 2026. godini.

Javni prihodi za period 2024-2026. godina

Strukturu javnih prihoda Budžeta čine:

- prihodi po osnovu indirektnih poreza,
- prihodi po osnovu direktnih poreza
- neporeznih prihoda u vidu :
  - prihoda od poduzetničke aktivnost i imovine
  - naknade i takse
  - novčane kazne
  - posebne naknade koje se ostvaruju, prikupljaju i raspoređuju prema važećim zakonskim propisima Federacije Bosne i Hercegovine
- tekući i kapitalni transferi i donacije

Projekcije prihoda od indirektnih poreza 2023-2026 (osnovni scenarij)

Vrsta prihoda (neto)	U mil KM					Projektovana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija							
	2022	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
PDV	5.121,5	5.382,1	5.578,6	5.789,7	5.992,6	5,1 %	3,7 %	3,8 %	3,5 %
Akcize	1.580,0	1.623,2	1.743,3	1.791,1	1.861,1	2,7 %	7,4 %	2,7 %	3,9 %
Carine	431,9	470,3	503,7	539,9	585,8	8,9 %	7,1 %	7,2 %	8,5 %
Putarina	627,2	639,7	657,0	676,7	699,0	2,0 %	2,7 %	3,0 %	3,3 %

<i>Ostalo</i>	66,1	36,3	36,3	36,3	36,3	-45,1%	0,0 %	0,0 %	0,0 %
<i>Ukupno</i>	7.826,7	8.151,6	8.518,9	8.833,7	9.174,9	4,2 %	4,5 %	3,7 %	3,9 %
<i>Namjenska putarina</i>	-392,0	-399,8	-410,6	-422,9	-436,9	2,0 %	2,7 %	3,0 %	3,3 %
<i>Sredstva za raspodjelu</i>	7.434,8	7.751,8	8.108,2	8.410,8	8.738,0	4,3 %	4,6 %	3,7 %	3,9 %

Namjenska putarina je do 1.2.2018. iznosila 0,10 KM / litar derivata nafte, namijenjen u cijelosti za izgradnju autocesta, a od 1.2.2018. 0,25 KM / litar derivata nafte, za izgradnju autocesta (0,20 KM / litri) i izgradnju i rekonstrukciju ostalih cesta (0,05 KM / litri).

Kategorija „Ostalo“ uključuje ostale prihode koji se prikupljaju na JR UNO (prihodi od terminala, zakupnina i sl.) te neusklađene prihode (prihodi koji ostanu neusklađeni nakon konačnog usklađivanja naplate prihoda sa prijavama i deklaracijama).

Projekcije prihoda od indirektnih poreza u % BDP-a

Vrsta prihoda (neto)	U % BDP-a				
	Izvršenje	Projekcija			
	2022	2023	2024	2025	2026
PDV	11,5%	11,3%	11,2%	11,0%	10,8%
Akcize	3,5%	3,4%	3,5%	3,4%	3,3%
Carine	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,1%
Putarina	1,4%	1,3%	1,3%	1,3%	1,3%
Ostalo	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Ukupno	17,6%	17,2%	17,1%	16,8%	16,5%
Namjenska putarina	-0,9%	-0,8%	-0,8%	-0,8%	-0,8%
Sredstva za raspodjelu	16,7%	16,3%	16,2%	16,0%	15,7%

Indirektni porezi

Očekivana naplata prihoda od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinственog računa Uprave za indirektno oporezivanje u 2023. godini iznosi 4.236,2 mil. KM i u

odnosu na 2022. godinu pretpostavlja rast za 3,7% ili za 150,1 mil. KM. Nakon odbitka planiranih sredstava namjenjenih otplati vanjskog duga u iznosu od 890,1 mil. KM, projekcija ukupnog raspoloživog dijela prihoda od indirektnih poreza za dalju raspodjelu korisnicima u Federaciji BiH, odnosno njihovu budžetsku potrošnju, iznosi 3.346,1 mil. KM i u odnosu na 2022. godinu manja je za 5,8% ili za 205,1 mil. KM. Prateći plan ukupne naplate prihoda na Jedinственom računu, pretpostavljen od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA), kao i projekciju kretanja koeficijenta učešća Federacije BiH u međuentiteskoj raspodjeli, baziranog na prognozama ostvarenja krajnje potrošnje, predviđa se da će u 2024. godini ukupno doznačena sredstva od indirektnih poreza za Federaciju BiH biti veća za 4,6%, dok pod pretpostavkom značajnog smanjenja utjecaja inflacije, očekivane stope kretanja u 2025. i 2026. godini iznose 4,3% i 4,4% respektivno. U periodu 2024.-2026. godina dospijeće obaveza na ime otplate vanjskog duga opada iz godine u godinu (2024: -10,42%; 2025: -17,9% i 2026: -18,2%). Prateći isto, raspoloživi dio prihoda od indirektnih poreza, nakon odbitka sredstava namjenjenih otplati vanjskog duga, u 2024.; 2025. i 2026. pretpostavlja rast po stopama 8,6%; 9,1% i 8,2% respektivno.

Namjenska putarina za izgradnju autocesta i izgradnju i rekonstrukciju drugih cesta

Prateći ukupan plan naplate, također dostavljen od strane OMA-e, očekivani nivo naplate prihoda od namjenske putarine u 2023. godini iznosi 212,3 mil. KM i veći je za 1,8% ili za 3,7 mil. KM u odnosu na ostvarenje iz 2022. godine. U periodu 2024.-2026. godina očekuje se stabilan rast naplate ovih prihoda prema prosječnoj godišnjoj stopi od 3 % (2024: 2,7%; 2025: 3% i 2026: 3,3%), koji slijedi pretpostavljeni rast BDP-a u navedenim godinama.

Porez na dobit

Prateći trend naplate iz 2022. godine, koji upućuje na oporavak djelatnosti čije je poslovanje u prethodnom „pandemijskom“ periodu narušeno, kao i tekuću naplatu u prvom kvartalu 2023. godine, te ostale pokazatelje koji upućuju na očekivani nivo naplate do kraja godine, revidirana projekcija prihoda od poreza na dobit za 2023. godinu iznosi 580,4 mil. KM i pretpostavlja rast od 6,2% ili za 33,9 mil. KM. Ipak, uzimajući u obzir prilično visok nivo nepredvidivosti i u međunarodnom i u domaćem okruženju, projicirane stope rasta u periodu 2024. – 2026. godina su prilično konzervativne i oprezno predviđaju prosječni godišnji rast od 3,7% (2024: 3,3%; 2025: 3,7% i 2026: 4,1%).

Prihodi po osnovu poreza dohodak

Prateći očekivanja vezana za tržište rada, očekivani rast broja zaposlenih, te rast prosječne plate, koji je dijelom vezan i za usklađivanja sa inflatornim šokovima, očekuje se da će nivo naplate prihoda od poreza na dohodak u 2023. godini iznositi 678,9 mil. KM i biti veći za 19,9% ili za 112,9 mil. KM. Prateći makroekonomske prognoze sa kojima je u korelaciji, očekivane stope rasta za 2024., 2025. i 2026. godinu iznose 12,6%; 12,7% i 13% respektivno

Projekcije općinskih prihoda

U ovom poglavlju su date projekcije općinskih prihoda koji se planiraju za finansiranje javne potrošnje u toku srednjoročnog perioda, koje su napravljene na osnovu projiciranih makroekonomskih pokazatelja i postojećih poreskih politika.

Vrsta prihoda	Naziv prihoda	Ostvareno	Plan	Projekcija		
		2022	2023	2024	2025	2026
	I. Porezni prihodi	3.079.468	3.327.145	3.175.740	3.423.720	3.666.030
717	Prihodi od indirektnih poreza	2.344.969	2.596.471	2.409.157	2.613.398	2.812.599
711	Porez na dobit	108	124	53	62	61
714	Porezi na imovinu	236.761	25.016	240.000	249.000	256.000
716	Porez na dohodak	497.630	480.534	526.530	561.260	597.370
719	Ostali porezi	0	0	0	0	0
	II. Neporezni prihodi	1.843.723	2.542.300	2.093.160	2.116.960	2.131.060
721	prihodi od poduzetničkih akt. i imovine	54.284	115.000	73.500	73.500	73.500
722	Naknade i takse, vlastiti prihodi	1.788.594	2.426.800	2.019.160	2.042.960	2.057.060
723	Novčane kazne	845	500	500	500	500
	III. Tekući transferi	1.616.938	4.366.325	1.923.000	1.715.000	2.307.000
732	Tekući transferi	776.736	1.295.920	943.000	935.000	1.027.000
733	Donacije	110.349	170.569	180.000	180.000	180.000
742	Kapitalni transferi	729.853	2.899.836	800.000	600.000	1.100.000
	UKUPNO PRIHODI (I+II+III)	6.540.129	10.235.770	7.191.900	7.255.680	8.104.090
81	KAPITALNI PRIMICI	5.008	150.000	80.000	80.000	80.000
811	od prodaje stalnih sredstva	5.008	150.000	80.000	80.000	80.000
	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI	6.545.137	10.385.770	7.271.900	7.335.680	8.184.090
	Prihodi od indirektnih poreza –dc	256.812	504.700	300.000	312.500	325.000
	Prenijeti saldo na žiro računu (dio sredstava sa podračuna-sredstva posebne namjene)		74.310			
	Sveukupno	6.545.137	10.460.080	7.271.900	7.335.680	8.184.090

U projekciju za 2024-2026 godinu su planirani prihodi bez prenosa neutrošenih namjenskih sredstava iz prethodnih godina.

Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa jedinstvenog računa

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2023	2024	2025	2026
1. Prihodi od indirektnih poreza sa JR	212.116.169	233.603.024	258.724.884	279.850.525
1.1. Kantonalni budžet	177.865.047	196.417.260	218.135.134	235.946.504
1.2. Općinski/gradski budžeti	34.251.122	37.185.764	40.589.750	43.904.021
1.2.1. Bihać	6.226.452	6.759.936	7.378.740	7.981.236
1.2.2. Bosanska Krupa	3.276.635	3.557.378	3.883.020	4.200.080
1.2.3. Bosanski Petrovac	1.101.603	1.195.989	1.305.469	1.412.065
1.2.4. Bužim	2.496.216	2.710.092	2.958.174	3.199.717
1.2.5. Cazin	9.136.826	9.919.670	10.827.717	11.711.832
1.2.6. Ključ	1.924.284	2.089.157	2.280.398	2.466.599
1.2.7. Sanski Most	4.798.031	5.209.127	5.685.971	6.150.247
1.2.8. Velika Kladuša	5.291.076	5.744.416	6.270.260	6.782.245

Raspodjela prihoda za kantone i općine/gradove pojedinačno za 2023 godinu urađena je u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 I 17/22).

Projekcije su zasnovane na zadnjim zvaničnim makroekonomskim prognozama, preuzetim od Direkcije za ekonomsko planiranje u martu 2023 godine.

Nakon stabilizacije epidemioloških prilika vezanih za pandemiju virusa COVID-19, te postignutog značajnog ekonomskog oporavka, uz visok rast domaćeg bruto proizvoda tokom 2021 godine, početkom 2022 godine ekonomija je stavljena pred nove izazove, uslijed složenih međunarodnih političkih prilika vezanih za ratna dešavanja u Ukrajini, koja su se značajno reflektovala na globalne i domaće ekonomske tokove, prvenstveno kroz nagle i visoke inflatorne skokove. Međutim, i pored navedenih negativnih utjecaja u Bosni i Hercegovini je tokom 2022 godine ostvaren značajan ekonomski rast od 3,7 %.

Uzimajući u obzir da cjelokupna negativna globalna dešavanja još uvijek traju i nose visok nivo neizvjesnosti, u 2023 godini pretpostavlja se skromniji realan rast BDP-a od 2%.

U periodu 2024-2026 godina pod pretpostavkom da se međunarodna politička situacija neće dodatno usložniti, može se očekivati prosječni godišnji ekonomski rast od 3%, a ključnim osloncem istog pretpostavlja se domaća tražnja, iskazana kroz povećanje privatne potrošnje i manjoj mjeri investicija.

Projekcije prihoda za 2023 godinu i period 2024-2026 godina temelje se na postojećim poreznim politikama.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza bazirane su na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinственном računu, preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje u aprilu 2023 godine.

Temeljem srednjoročnih prognoza kretanja krajnje potrošnje izvršena je procjena učešća Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima u Federaciji BiH po godinama zasnovana i na planu otplate vanjskog duga u periodu 2023-2026 godina.

Pojedinačna alokacija prihoda od indirektnih poreza za kantone i općine/gradove za 2023. godinu i srednjoročni period urađena je prema koeficijentima raspodjele iz Uputstva o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2023 godinu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 99/22)

Revidirane projekcije prihoda od poreza na dobit za 2023 godinu bazirane su na istorijskom trendu naplate iz 2022 godine, koji upućuje na oporavak djelatnosti čije je poslovanje u prethodnom „pandemijskom“ periodu narušeno i tekućem trendu naplate, uz procjenjena očekivanja do kraja godine.

Uzimajući u obzir prilično visok nivo nepredvidivosti i u međunarodnom i u domaćem okruženju, projicirane stope rasta u periodu 2024-2026 godina su prilično konzervativne i oprezno predviđaju prosječni godišnji rast.

Neporezni prihodi, donacije, tekući i kapitalni transferi

Neporezni prihodi općine uključuju takse i naknade, vlastite prihode i novčane kazne. Najveće učešće imaju općinske komunalne takse, kao i općinske komunalne naknade.

Ostvareni neporezni prihodi u 2022. godini iznose 1.843.723,00 KM; planirani neporezni prihodi u 2023. godini iznose 2.542.300,00 KM; projekcije u 2024. godini 2.093.160,00 KM; u 2025. godini 2.116.960,00 KM, a u 2026 godini 2.131.060,00 KM.

Projicirani prihodi u 2024, 2025 i 2026 godini su manji u odnosu na 2023 godinu iz razloga što su planirani prihodi koji se odnose samo na tu godinu, bez prenošenja namjenskih prihoda iz prethodnih godina.

Donacije se planiraju za sufinansiranje smještaja štíćenika u ustanove socijalne zaštite i donacije građana za infrastrukturne projekte.

Tekući transferi se planiraju za beneficije socijalne zaštite; naknade za roditelje-njegovatelje, obilježavanje značajnih datuma i događaja ....

Kapitalni transferi se planiraju za realizaciju određenih projekata od sredstava sa viših nivoa vlasti.

Politika rashoda

Efikasno upravljanje javnim rashodima predstavlja jedan od temelja za održiv ekonomski razvoj i ima za cilj osiguranje efikasne upotrebe javnih sredstava radi zadovoljavanja javnih potreba, osiguranje fiskalne discipline i implementacije strateških prioriteta. Obzirom na strateško opredjeljenje Bosne i Hercegovine, a time i Federacije BiH, za integrisanje u EU, važno je da ista može odgovoriti zahtjevima i u oblasti upravljanja javnim rashodima koje proces pridruživanja postavlja pred Bosnu i Hercegovinu, odnosno Federaciju BiH. Globalni tržišni poremećaji izazvani invazijom na Ukrajinu, te energetsom krizom, obilježili su početak 2022. godine, što se osjetilo kako na tržištima zemalja u okruženju, tako i u Bosni i Hercegovini.

Uprkos navedenim poremećajima, u datim okolnostima, domaća privreda je još jednom pokazala visok stepen otpornosti, što ulijeva sigurnost i nadu da, ukoliko ne bude nekih dodatnih poremećaja na globalnom planu, možemo proći ili bez recesije ili sa nekim kratkoročnim padom ekonomske aktivnosti.

Nakon perioda neizvjesnosti uzrokovane pandemijom virusa Covid-19, svjetska ekonomija bi imala razloga za umjereni optimizam da se u međuvremenu nisu pojavili novi izazovi, kao što je borba sa inflacijom s kojom se u ovom periodu bore gotovo sve države. Postupajući krajnje oprezno i odgovorno u vođenju fiskalne politike posljednjih godina, te zahvaljujući jednoj od najnižih stopa javnog duga u Evropi, Budžet Federacije BiH karakteriše visok stepen likvidnosti, te omogućava pravovremeno izvršavanje svih obaveza predviđenih usvojenim zakonskim i drugim propisima i dokumentima.

Pored navedenog budžetom se vrši stabilizacija negativnih ekonomskih pojava kao što je inflacija i sl. kao i reduciranje negativnih uticaja ovih ekonomskih pojava. Dakle, vođenje odgovorne fiskalne politike učinilo je da Federacija BiH sa stabilnim budžetom može da odgovori velikim izazovima, kao što je urađeno tokom pandemije

kada su izdvojena značajna finansijska sredstva u vidu pomoći, prije svega privrednim subjektima, zatim zdravstvenom sektoru i nižim nivoima vlasti.

Ključni prioriteti Vlade Federacije BiH u narednom srednjoročnom periodu jesu kreiranje poslovnog ambijenta, poticanje i rast investicija.

Navedene prioritete aktivnosti će biti podržane kroz izdvajanje većih iznosa sredstava za finansiranje infrastrukturnih projekata, koji će se ogledati kroz nastavak izgradnje autocesta i brzih cesta, kao i unaprijeđenje avio i željezničkog saobraćaja Federacije BiH. Vlada Federacije BiH smatra da je potrebno nastaviti sa poduzimanjem mjera na maksimalnoj racionalizaciji troškova javne uprave, odnosno jačanju fiskalne discipline i kontrole budžetske potrošnje čime bi se „fiskalni viškovi“ koji se pojave upravo usmjerili u finansiranje infrastrukturnih projekata.

Po pitanju tržišta rada, i dalje će se provoditi aktivne politike i mjere koje imaju za cilj očuvanje postojećeg nivoa zaposlenosti kao i otvaranje novih radnih mjesta, te sprječavanje migracije radne snage i prilagodbu domaćeg tržišta evropskom tržištu rada.

U postupku pripreme i izrade Budžeta Federacije BiH za 2024. godinu, planiranje ograničenih finansijskih sredstava će biti usmjereno ka finansiranju rashoda i izdataka koji su prije svega utemeljeni na zakonskoj osnovi, kao što su servisiranje duga, plate, naknade i doprinosi, penzije, transferi za boračku populaciju, socijalne kategorije i zdravstveni sektor.

Slijedeći najave o ublažavanju inflatornih pritisaka u toku 2023. godine, fiskalna politika Vlade Federacije BiH u ovom segmentu djelovanja, biće usmjerena na pažljivo praćenje negativnih posljedica inflacije, te u slučaju potrebe i donošenje i implementaciju mjera za očuvanje/poboljšanje kupovne moći građana, sa akcentom na ugrožene kategorije stanovništva. U skladu sa planiranim mjerama i aktivnostima, izvršiće se detaljna analiza i definisati koraci na početku implementacije Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor u Federaciji BiH.

Za oporavak ekonomije Federacije BiH od krize izazvane pandemijom, potrebno je, između ostalog, poduzeti mjere fiskalne konsolidacije koje bi trebale dovesti do finansijske stabilnosti svih nivoa vlasti i do odgovorajućih ušteda koje bi se usmjerile za sanaciju posljedica uzrokovanih pojavom pandemije, kako bi se podstakao rast ekonomije u cijelosti.

U tu svrhu, potrebno je osigurati ograničenje rasta javne potrošnje kako bi se fiskalni prostori tj. uštede usmjerile u javne investicije, aktivne mjere zapošljavanja, te za oporavak i stabilizaciju privrede općenito.

U pogledu unaprijeđenje sistema plata i socijalnih davanja, planira se provoditi efikasnija politika zapošljavanja i politika fonda plata u javnom sektoru, te poboljšati ciljne socijalne pomoći.

S obzirom da su investicije jedan od glavnih pokretača rasta ekonomije, i u narednom srednjoročnom periodu će biti u fokusu kako bi se pozitivno utjecalo na zaposlenost i rast dohotka stanovništva.

Radi povećanja domaćih izvora ulaganja, potrebno je ostvariti uštedu na javnim rashodima putem unaprijeđenja javne uprave odnosno sistema troškova javne uprave, sa ciljem stvaranje fiskalnog prostora za investicije iz domaćih fondova.

Projekcije rashoda i izdataka općine Ključ za period 2024- 2026. godina

OPIS	Ostvareno	Plan	Projekcija		
	2022	2023	2024	2025	2026
UKUPNI RASHODI	5.480.368	7.055.312	6.743.440	6.801.420	7.135.090
Ukupni troškovi plata i naknada	2.627.266	3.049.412	3.190.710	3.248.200	3.321.370
Plate i naknade zaposlenih	2.011.295	2.367.940	2.462.130	2.530.440	2.580.620
Naknade zaposlenih	401.810	432.210	467.200	444.300	458.100
Doprinosi poslodavca	214.161	249.262	261.380	273.460	282.650
Izdaci za materijal i usluge	1.582.252	2.453.782	2.239.530	2.250.120	2.320.410
Transferi	999.164	1.274.514	1.222.000	1.217.000	1.302.000
Transferi drugim nivoima vlasti	50.300	5.500	56.000	7.000	55.000
Transferi pojedincima	391.792	591.514	580.000	600.000	610.000
Grantovi neprofitnim organizacijama	277.267	336.500	338.000	340.000	345.000
Subvencije JP	264.212	325.000	230.000	250.000	270.000
Ostali transferi	15.593	16.000	18.000	20.000	22.000
Kapitalni grantovi	269.391	275.990	90.000	85.000	190.310
Izdaci za kamate	2.295	1.614	1.200	1.100	1.000
Kapitalni izdaci	1.096.908	3.404.768	528.460	534.260	1.049.000
Nabavka stalnih sredstava	1.064.277	3.383.538	514.460	520.260	1.035.000
Izdaci za otplatu duga	32.631	21.230	14.000	14.000	14.000
Budžetska rezerva	29.763	22.000	30.000	30.000	30.000
UKUPNI RASHODI I IZDACI	6.577.276	10.460.080	7.271.900	7.335.680	8.184.090

Ostvareni rashodi i izdaci u 2022. godini su iznosili 6.577.276,00 KM; planirani rashodi i izdaci u 2023. godini iznose 10.460.080,00 KM, dok projicirani rashodi i izdaci u 2024. godini iznose 7.271.900,00 KM; u 2025. godini 7.335.680,00 KM, a u 2026. godini 8.184.090,00 KM.

Posmatrajući rashode i izdatke po ekonomskoj klasifikaciji primjetno je veće odstupanje kod nabavke stalnih sredstava, koji su uvjetovani planiranjem grantova od viših nivoa vlasti.

Procentualno učešće rashoda i izdataka u ukupnim rashodima i izdacima

God.	Plaće i naknade	Izdaci za materijal i usluge	Tekući transferi	Izdaci za kamate	Kapitalni transferi	Nabavka stalnih sredstava	Otplata dugova
2022	39,93	24,06	15,20	0,04	4,10	16,17	0,50
2023	29,14	23,46	12,19	0,02	2,64	32,34	0,21
2024	43,88	30,80	16,81	0,02	1,24	7,05	0,20
2025	44,27	30,68	16,59	0,02	1,16	7,09	0,19
2026	40,55	28,36	15,91	0,02	2,33	12,65	0,18

Plaće za organ uprave će se obračunavati na osnovu sklopljenog Sporazuma između Općinskog načelnika i Sindikalne organizacije organa uprave.

Plaće za javne ustanove će se obračunavati na osnovu Odluke o davanju saglasnosti za obračun plaće koju donosi Općinski načelnik. Porast plaća u 2023 godini u odnosu na 2022 godinu je primjetan iz razloga uvođenja naknade roditeljima njegovateljima.

U periodu 2023-2026 godina izdvajanja za naknade uposlenih se povećavaju zbog planiranja otpremnina uposlenih kojih ima najviše u 2023 i 2024 godini, kao i porasta mjesečne neto plaće.

Izdaci za materijal i usluge

Ostvareni izdaci za materijal i usluge u 2022. iznose 1.582.252,00 KM, planirani u 2023. godini 2.453.782,00 KM, projicirani u 2024 godini 2.239.530,00 KM i u 2025. godini 2.250.120,00 KM , a u 2026. godini 2.320.410,00 KM.

Tekući transferi

Ostvareni izdaci za tekuće transfere u 2022 godini su iznosili 999.164,00 KM, planirani u 2023. 1.274.514,00 da bi projicirana potrošnja u 2024. godini iznosila 1.222.000,00 KM, u 2025. godini 1.217.000,00 KM i u 2026. godini 1.302.000,00 KM . Najveće povećanje u tekućim transferima otpada na transfere pojedincima (povećanje broja korisnika socijalne zaštite, kao i uvođenje novih oblika davanja na osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom.

Kapitalni grantovi i kapitalni izdaci

Kapitalni grantovi i kapitalni izdaci najvećim dijelom zavise od: sredstava koje doznacavaju viši nivoi vlasti, visine vodnih naknada, koncesija, prihoda od indirektnih poreza na ime finansiranja auto cesta u F BiH, prihoda od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji za ceste , te od cestovnih naknada.

Na osnovu Strategije razvoja općine Ključ 2021-2027 godina , tabelarno su prikazani projekti koji su planirani za period 2024-2026 godina

Ciljevi, prioriteti, mjere	2024	2024	2025	2025	2026	2026
	Budžet	Ostali izvori	Budžet	Ostali izvori	Budžet	Ostali izvori
SC: 1. Resurno efikasan i unaprijeđen poslovni ambijent	136.500,00	526.700,00	70.926,00	464.500,00	26.500,00	111.500,00
Prioritet1.1.Unaprijeđen poslovni ambijent na području općine	69.500,00	407.500,00	25.313,00	407.500,00	24.500,00	101.500,00
Mjera 1.1.1.Poboljšanje uslova privrednog razvoja	65.000,00	405.000,00	20.813,00	405.000,00	20.000,00	100.000,00
Uređenje postojeće i uspostavljanje novih poslovnih zona	400.000,00	300.000,00	0,00	300.000,00	0,00	0,00
Sanacija i modernizacija putnih pravaca na teritoriji općine	20.000,00	100.000,00	15.813,00	100.000,00	15.000,00	100.000,00

Nastavak izlaganja podataka katastra nekretnina za područje općine	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	0,00
Mjera 1.1.2. Poslovno-investiciona saradnja sa dijasporom	4.500,00	2.500,00	4.500,00	2.500,00	4.500,00	1.500,00
1.1.2.1. Organizacija Dana dijaspore i poslovno-investicionog foruma	2.500,00	1.500,00	3.000,00	1.000,00	3.000,00	1.500,00
Info dijaspora	2.000,00	1.000,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	0,00
Prioritet 1.2. Razvijen organizovan biznis u sektoru poljoprivrede i ribarstva	7.500,00	50.200,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mjera 1.2.1. Unapređenje sektora poljoprivrede i ribarstva	7.500,00	50.200,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Program formiranja Opće zemljoradničke zadruge OZZ	1.000,00	4.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podizanje plastenika	3.000,00	14.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podizanje voćnjaka drvenastog voća	3.500,00	19.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poboljšanje kulture očuvanja voda i sportsko-rekreativnih aktivnosti u općini Ključ	0,00	12.700,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Prioritet 1.3. Unaprijeđeni turistički potencijali na području općine	59.500,00	69.000,00	45.613,00	57.000,00	2.000,00	10.000,00
Mjera 1.3.1. Razvoj turističkih sadržaja	6.000,00	14.000,00	2.000,00	10.000,00	2.000,00	10.000,00
Izrada plana korištenja kompleksa Stari grad Ključ	4.000,00	12.000,00	2.000,00	10.000,00	2.000,00	10.000,00
Izrada promotivnog materijala turističke ponude općine Ključ	2.000,00	2.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mjera 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture	53.500,00	55.000,00	43.613,00	47.000,00	0,00	0,00
Razvoj planinarskog turizma	2.500,00	16.000,00	2.500,00	9.000,00	0,00	0,00
Razvoj ribolovnog turizma	1.000,00	9.000,00	0,00	8.000,00	0,00	0,00
Urbanističko uređenje gradskog jezgra	50.000,00	30.000,00	41.113,00	30.000,00	0,00	0,00
SC: 2. Uspostavljeni funkcionalan društveni sektor, dostupnost i pouzdanost svih javnih usluga	154.013,00	481.000,00	86.500,00	251.500,00	82.500,00	241.500,00
Prioritet 2.1. Stvoreni uslovi za kvalitetno obrazovanje	10.000,00	70.000,00	4.000,00	40.000,00	0,00	30.000,00
Mjera 2.1.1. Unapređenje obrazovne infrastrukture	10.000,00	70.000,00	4.000,00	40.000,00	0,00	30.000,00
Adaptacija i sanacija potkrovnog dijela Stare gimnazije iz austro-ugarskog perioda	10.000,00	30.000,00	4.000,00	10.000,00	0,00	0,00
Rekonstrukcija objekta OŠ „Sanica“	0,00	40.000,00	0,00	30.000,00	0,00	30.000,00
Prioritet 2.2. Unaprijeđeni organizacioni, prostorni i materijalno-tehnički uslovi za kulturne i sportske aktivnosti građana i podrška mladim	16.871,00	7.500,00	2.500,00	3.000,00	2.500,00	3.000,00
Mjera 2.2.1. Razvoj sporta	2.000,00	4.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Edukacija i licenciranje trenera	2.000,00	4.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Mjera 2.2.2. Razvoj kulture	14.871,00	3.500,00	2.500,00	3.000,00	2.500,00	3.000,00
Rekonstrukcija velike sale Doma kulture	4.371,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Uređenje Muzejske zbirke i uređenje i opremanje bosanske sobe kao dijela Muzejske zbirke Ključ	7.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Upoznaj svoje korijene	3.000,00	3.500,00	2.500,00	3.000,00	2.500,00	3.000,00
Prioritet 2.3. Unaprijeđen rad uprave sa akcentom na sigurnost građana	34.142,00	195.000,00	27.000,00	191.000,00	27.000,00	191.000,00
Mjera 2.3.1. Poboljšanje sigurnosti građana	34.142,00	195.000,00	27.000,00	191.000,00	27.000,00	191.000,00
Opremanje i obuka vatrogasaca vatrogasne jedinice općine Ključ	4.000,00	6.000,00	4.000,00	6.000,00	4.000,00	6.000,00
Zbrinjavanje pasa lotalica na području općine Ključ	7.000,00	14.000,00	5.000,00	10.000,00	5.000,00	10.000,00
Uređenje i zaštita obala i korita rijeka Sane i Sanice	15.000,00	175.000,00	15.000,00	175.000,00	15.000,00	175.000,00
Modernizacija i izgradnja javne gradske rasvjete	8.142,00	0,00	3.000,00	0,00	3.000,00	0,00
Prioritet 2.4. Stvoreni kadrovski i materijalno-tehnički uslovi za unapređenje socijalne i zdravstvene zaštite i javnih usluga	93.000,00	208.500,00	53.000,00	17.500,00	53.000,00	17.500,00
Mjera 2.4.1. Unapređenje uprave	36.000,00	8.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Uređenje sale Općinskog vijeća općine Ključ	36.000,00	8.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mjera 2.4.2. Uspostava novih vidova podrške socijalno ugroženima	6.000,00	5.000,00	6.000,00	4.000,00	6.000,00	4.000,00
Podrška disfunkcionalnim porodicama	5.000,00	0,00	5.000,00	0,00	5.000,00	0,00
Suzbijanje društveno neprihvatljivog ponašanja kod maloljetne djece	1.000,00	0,00	1.000,00	0,00	1.000,00	0,00
Patronažna služba pomoći osobama treće životne dobi bez porodičnog staranja	0,00	5.000,00	0,00	4.000,00	0,00	4.000,00
Mjera 2.4.3. Izgradnja socijalne infrastrukture	48.000,00	13.500,00	47.000,00	13.500,00	47.000,00	13.500,00
Da bi inkluzija bila jaka, uključiti se treba osoba svaka	0,00	4.000,00	0,00	4.000,00	0,00	4.000,00
Dom za privremeni smještaj žrtava nasilja, djece i mladih u različitim stanjima socijalne potrebe sa resursnim centrom za psiho-socijalno osnaživanje žrtava i usavršavanje profesionalaca	1.000,00	9.500,00	0,00	9.500,00	0,00	9.500,00
Izrada projektne dokumentacije i izgradnja Novog gradskog groblja Ključ	47.000,00	0,00	47.000,00	0,00	47.000,00	0,00
Mjera 2.4.4. Povećanje efikasnosti u pružanju zdravstvenih usluga	3.000,00	182.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Unapređenje sektora zdravstva	0,00	170.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Adaptacija Centra za mentalno zdravlje	3.000,00	12.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SC: 3.Organizovan efikasan sistem očuvanja zdrave okoline	174.927,00	573.104,00	186.852,00	805.937,00	134.602,00	631.937,00

Prioritet 3.1. Obezbijeden sistem kontinuiranog vodosnabdijevanja i upravljanja kanalizacijom	71.326,00	273.750,00	82.250,00	273.750,00	40.000,00	230.000,00
Mjera 3.1.1. Razvoj sistema vodosnabdijevanja	29.076,00	230.000,00	40.000,00	230.000,00	40.000,00	230.000,00
Izgradnja i rekonstrukcija vodovodnih sistema na teritoriji općine Ključ	29.076,00	50.000,00	40.000,00	50.000,00	40.000,00	50.000,00
Izrada studijske i projektne dokumentacije i izgradnja novog dovodnog cjevovoda sa izvorišta Okašnica do pumpne stanice Palež gradskog vodovodnog sistema Ključ	0,00	180.000,00	0,00	180.000,00	0,00	180.000,00
Mjera 3.1.2. Razvoj kanalizacionog sistema	42.250,00	43.750,00	42.250,00	43.750,00	0,00	0,00
Izgradnja kanalizacionog sistema na teritoriji općine Ključ	42.250,00	43.750,00	42.250,00	43.750,00	0,00	0,00
Prioritet 3.2. Unaprijeđen proces selekcije i upravljanja otpadom	93.601,00	169.604,00	94.602,00	401.937,00	94.602,00	401.937,00
Mjera 3.2.1. Izgradnja kapaciteta za zbrinjavanje komunalnog otpada	37.026,00	81.104,00	38.027,00	81.104,00	38.027,00	81.104,00
Jačanje tehničkih kapaciteta komunalnog preduzeća	35.026,00	64.104,00	36.027,00	63.104,00	36.027,00	63.104,00
Čišćenje onečišćenih površina divljih deponija smeća	2.000,00	18.000,00	2.000,00	18.000,00	2.000,00	18.000,00
Mjera 3.2.2. Izgradnja kapaciteta za sortiranje komunalnog otpada	56.575,00	87.500,00	56.575,00	320.833,00	56.575,00	320.833,00
Sanacija deponije Peći i instalacija sortirne linije za miješani komunalni otpad, 1. faza	56.575,00	87.500,00	56.575,00	320.833,00	56.575,00	320.833,00
Prioritet 3.3. Povećana energetska efikasnost javnih objekata	10.000,00	129.750,00	10.000,00	130.250,00	0,00	0,00
Mjera 3.3.1. Program ušteda u javnom sektoru	10.000,00	129.750,00	10.000,00	130.250,00	0,00	0,00
Utopljanje školskih objekata	0,00	126.250,00	0,00	126.250,00	0,00	0,00
Uređenje administrativnog objekta Jedininstvenog općinskog organa uprave općine Ključ u cilju postizanja energetske efikasnosti	10.000,00	3.500,00	10.000,00	4.000,00	0,00	0,00
UKUPNO	465.440,00	1.580.804,00	344.278,00	1.521.937,00	243.602,00	984.937,00

Planirani projekti iz sredstava budžeta i ostalih izvora u 2024 godini iznose 2.046.244,00 KM, u 2025 godini 1.866.215,00 KM i u 2026 godini 1.228.539,00 KM.

Stanje i projekcija javnog duga

Prema raspoloživim podacima, ukupni dug u FBiH na dan 31.12.2022. godine iznosi 6.475,01 mil. KM, što predstavlja smanjenje za 50,66 mil. KM ili 0,78% u odnosu na prethodnu godinu. Vanjski dug u Federaciji BiH na dan 31.12.2022. godine iznosi 5.410,49 mil. KM (povećanje za 8,48 mil. KM odnosno 0,16% u odnosu na 2021. godinu), najvećim dijelom je ugovoren sa bilateralnim i multilateralnim finansijskim institucijama (Svjetska banka, EBRD, EIB, MMF i dr.), u cilju osiguranja sredstava za finansiranje većih infrastrukturnih projekata, te za budžetsku podršku. Od ukupnog

iznosa vanjskog duga u FBiH, na dug Vlade Federacije BiH odnosi se 2.110,89 mil. KM, na dug kantona 285,49 mil. KM, na dug gradova i općina 206,52 mil. KM, i na dug javnih preduzeća i ostalih korisnika 2.807,59 mil. KM.

Unutrašnji dug u Federaciji BiH na dan 31.12.2022. godine iznosi 1.064,52 mil. KM, što je u poređenju sa stanjem na kraju 2021. godine manje za 59,15 mil. KM, ili 5,26%. Od ukupnog unutrašnjeg duga u FBiH, na dug Federacije BiH se odnosi 682,63 mil. KM, kantona 257,39 mil. KM, gradova i općina 71,48 mil. KM te javnih preduzeća i ostalih korisnika 53,02 mil. KM. Unutrašnji dug FBiH sastoji se od tržišnih i netržišnih instrumenata. Tržišni instrumenti su trezorski zapisi i trezorske obveznice koje je Federacija Bosne i Hercegovine, putem aukcija, počela izdavati 2011. i 2012. godine. Ukupan vanjski i unutrašnji dug Vlade Federacije BiH, ne uzimajući u obzir dug koji je supsidijarno prenesen na krajnje korisnike, za 2022. godinu iznosi 2.793,52 mil. KM, te je u odnosu na 2021. godinu smanjen za 325,16 mil. KM ili 10,43%.

U strukturi ukupnog duga u Federacije BiH za 2022. godinu, vanjski dug učestvuje sa 83,56%, što je manje za 0,78 p.p. u odnosu na 2021. godinu kada je taj procenat iznosio 82,78%.

U periodu 2023 - 2026. godine očekuje se smanjenje udjela ukupnog duga Federacije BiH u BDP-u na 10,66% u 2022. godini, te njegovo postepeno smanjivanje na 9,71% u 2023. i 7,27% u 2024. godini

Dinamika zaduživanja nalaže potrebu stalnog praćenja duga uz zaduživanje kod međunarodnih finansijskih institucija pod koncesionim uslovima (niska kamatna stopa, duži rok otplate i što duži grace period). Novo zaduživanje bi moralo biti povezano sa projektima koji doprinose ubrzanju reformi, kao osnove za daljnji privredni rast. Donošenje svake pojedinačne odluke o novom zaduženju pretpostavlja nužnu analizu makroekonomskih tokova i implikacije na osnovne makroekonomske pokazatelje FBiH.

Općina Ključ ima obavezu po kreditu od Svjetske banke za sanaciju komunalne infrastrukture sektor «Vodoopskrba, kanalizacija i čvrsti otpad» (kredit se otplaćuje do prvog oktobra 2035.godine). Obaveze po ovom kreditu sa 31.12.2022. godine je iznosio 185.741,54 KM.

Zahtjevi budžetskih korisnika za period 2024-2026 godine

BUDŽETSKI KORISNICI	PLAN	PROJEKCIJA		
		2023	2024	2025
Jedinstveni općinski organ uprave	6.882.898,37	6.756.414,97	6.629.153,26	6.861.294,84
-Služba za finansije i trezor	263.849,93	306.370,00	320.360,00	331.630,00
-Služba za stručne poslove Općinskog načelnika i Općinskog vijeća, opću upravu i društvene djelatnosti	1.639.272,37	1.747.664,37	1.681.864,37	1.715.164,37

-Služba za prostorno uređenje, stambeno komunalne, imovinsko-pravne i geodetske poslove	3.138.729,37	3.295.666,00	3.460.450,00	3.633.472,00
-Služba za razvoj, privredu i civilnu zaštitu	1.841.046,70	1.406.714,60	1.166.478,89	1.181.028,47
Općinsko pravobranilaštvo	89.270,00	77.950,00	82.140,00	86.360,00
JU Centar za socijalni rad	1.276.140,10	1.218.117,00	1.242.205,00	1.258.718,00
JU Centar za kulturu i obrazovanje	325.220,00	264.110,00	329.820,00	330.030,00
JU Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu općine	1.886.551,53	1.704.648,20	173.2974,2	1.745.794,20
UKUPNO	10.460.080,00	10.021.240,17	10.016.292,46	10.282.197,04

U skladu sa članom 18. Zakona o budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13; 9/14;13/14; 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 44/18, 11/19, 99/19 i 25/22) nakon usvajanja od strane Općinskog načelnika, ovaj dokument bit će objavljen na web stranici općine Ključ i dostavljen Općinskom vijeću kao informacija uz Nacrt budžeta općine Ključ za 2024. godinu.

Broj: 01-11-2-1425/23

Ključ, 15.06.2023.godine

OPĆINSKI NAČELNIK

Nedžad Zukanović, prof.